

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Фастівського міськрайонного суду Київської області**

11.09.2025

м. Київ, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі ст. ст. 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 11.09.2025 групою НПМ здійснено відвідування Фастівського міськрайонного суду Київської області (далі – суд).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Самойленко Тетяна Володимирівна – представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Київській області (керівник групи НПМ);

Оладов Сергій Андрійович – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Луференко Владислав Олександрович – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Загальна інформація.

Суд розташований за адресою: вул. Івана Ступака, 25, м. Фастів, Київська обл., у нежитловій будівлі.

Керівництво суду:

Чернишова Євгенія Юріївна, голова суду;

Мартінова Ольга Олександрівна, керівник апарату суду;

Ковалевська Леся Миколаївна, заступник голови суду;

Петренко Ірина Анатоліївна, заступник керівника апарату.

Штатна чисельність суддів – 12 посад, фактично здійснюють правосуддя 8 суддів.

В будівлі суду облаштовано два входи/ виходи – основний (центральный) зі сторони вулиці Дегтярівська та службовий (конвойний) входом з двору будівлі (фото 1, 2).

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» районний суд є судом першої інстанції і здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

У приміщенні суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правової допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів тощо (фото 3).

Територія, де здійснюється висадка та посадка обвинувачених (підсудних), засуджених огорожена металевим парканом та ґанком для висадки посадки обвинувачених (підсудних), засуджених.

Для розгляду кримінальних справ у приміщенні суду облаштовано 3 зали судових засідань розташованих на другому поверсі.

Усі зали судових засідань обладнані загородженнями із органічного скла. Загородження обладнані замками камерного типу. На дверях усіх камер є оглядові віконця кватирки. Лави для розміщення затриманих та осіб, узятих під варту, прикріплені до підлоги (фото 4, 5).

Зали судових засідань обладнані системою відеоспостереження.

Приміщення для конвою і утримання затриманих та осіб, які тримаються під вартою, розташоване на першому поверсі в якому облаштовано туалет для особового складу конвою/обвинувачених (підсудних), 3 камери для тримання обвинувачених (підсудних), засуджених.

Камери для тримання обвинувачених (підсудних), засуджених, оснащені металевими дверима з замками камерного типу. Двері камер у конвойному приміщенні обладнані пристроями, що обмежують їх відчинення, звужуючи прохід для заарештованих. Лави для розміщення затриманих та осіб, узятих під варту, прикріплені до стіни.

У конвойному приміщенні встановлено систему, яка дозволяє здійснювати відеоспостереження за поведінкою обвинувачених (підсудних), засуджених.

Маршрут конвоювання до залів судових засідань ізольований.

На пропускних пунктах наявні аптечки для надання першої допомоги, які укомплектовані необхідними медичними засобами та препаратами, що відповідають актуальним термінам придатності.

На час візиту обвинувачені (підсудні), засуджені в суді не перебували.

Попередні зауваження:

Попереднє відвідування групою НПМ здійснено 27.07.2021.

За результатами попереднього відвідування групою НПМ надано наступні рекомендації:

забезпечити суд необхідною кількістю камер для тримання підсудних (засуджених) з розрахунку не менше ніж 4 м² на особу, передбачивши щонайменше три камери на кожен залу судових засідань для розгляду кримінальних справ;

створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду;

Рекомендації надані за результатами попереднього відвідування не виконані.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття

3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Вимогами пункту 6.5.2 Державних будівельних норм В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010) передбачено, що в кожному приміщенні суду камери для підсудних слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен залу судових засідань для розгляду кримінальних справ. Тобто, у суді, де розташовано 3 зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано 9 камер. Натомість у суді обладнано лише 3 камери для тримання підсудних, що може порушувати вимоги роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб котрим заборонено спілкування між собою.

Порушення права на захист персональних даних (стаття 32 Конституції України, стаття 12 Закону України «Про захист персональних даних»).

2. У порушення вимог абзацу другого частини першої статті 6, частини другої статті 12 Закону України «Про захист персональних даних», у суді відсутні попереджувальні знаки щодо здійснення відеоспостереження при вході до відповідних зон.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України).

3. У порушення Кодексу цивільного захисту України в суді відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України) та інших маломобільних груп населення.

4. Відповідно до вимог Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

Так, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у приміщенні суду не пристосовані для користування маломобільними групами населення через неможливість потрапляння людини на кріслі колісному до приміщень (фото 6, 7).

5. У порушення вимог пункту 6.3.1 ДБН Інклюзивність, на всіх сходах будівлі суду відсутнє контрастне маркування першої та останньої сходинки, яке

повинне бути видно людям, які підіймаються і спускаються по сходах (фото 8, 9).

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

6. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, невідповідність вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди, у приміщеннях суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими, що унеможливорює реалізацію їхнього права на захист та позбавляє обвинувачених, засуджених права на конфіденційність побачень із адвокатом, одним із важливих елементів якого є саме можливість спілкування з адвокатом у приміщенні без суцільного розмежувального скла.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) і виплатою Україною значних сум коштів у якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) ЄСПЛ констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, відсутність у суді кімнати для адвоката має наслідком порушення гарантованого Конституцією України права на захист та професійну правничу допомогу, приватне та конфіденційне спілкування з адвокатом під час підготовки до судового засідання та обговорення деталей справи.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Київській області, Фастівському міськрайонному суду Київської області відповідно до їх компетенцій вжити заходів щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини:

1. Вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.;
2. Опрацювати питання щодо забезпечення у суді необхідної кількості камер для тримання підсудних (засуджених) з розрахунку не менше ніж 4 м² на особу, передбачивши щонайменше три камери на кожну залу судових засідань для розгляду кримінальних справ;
3. Забезпечити розміщення попереджувального знака при вході до зони з відеоспостереженням;
4. Опрацювати питання щодо облаштування у будівлі суду найпростішого

укриття;

5. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду;

6. Вжити заходів щодо обладнання кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими) згідно встановлених стандартів.

Керівник групи НПМ:

**Представник Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини у Київській області**

Тетяна САМОЙЛЕНКО

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

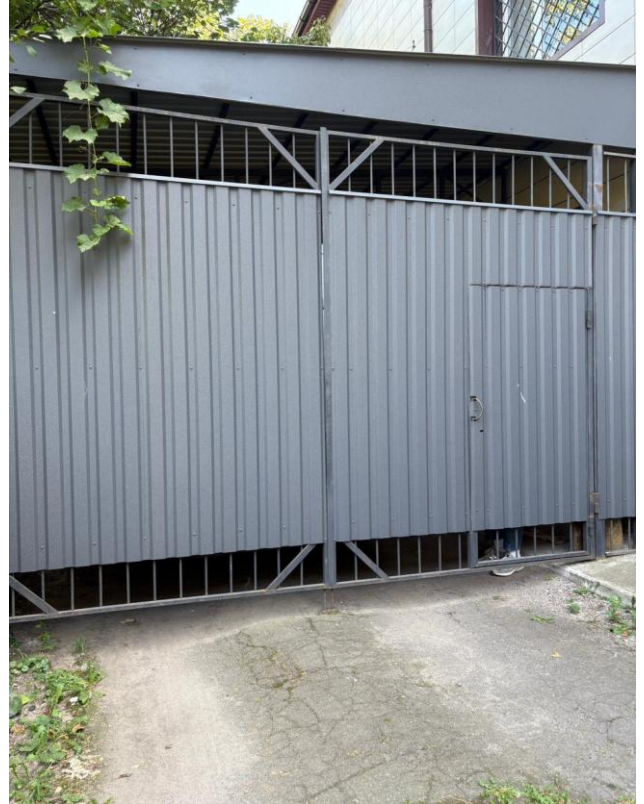

фото 3

фото 4

фото 5

фото 6

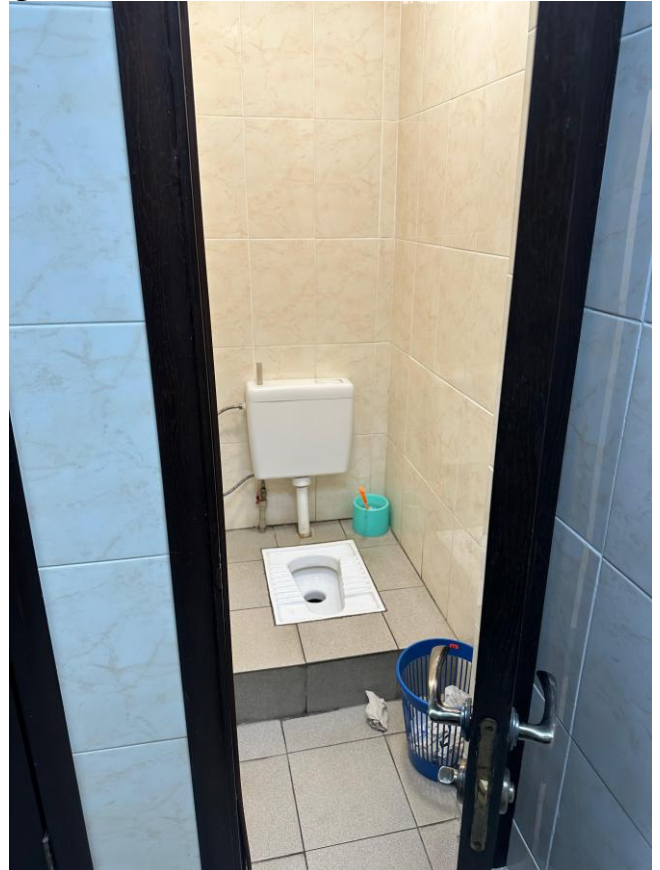

фото 7

фото 8

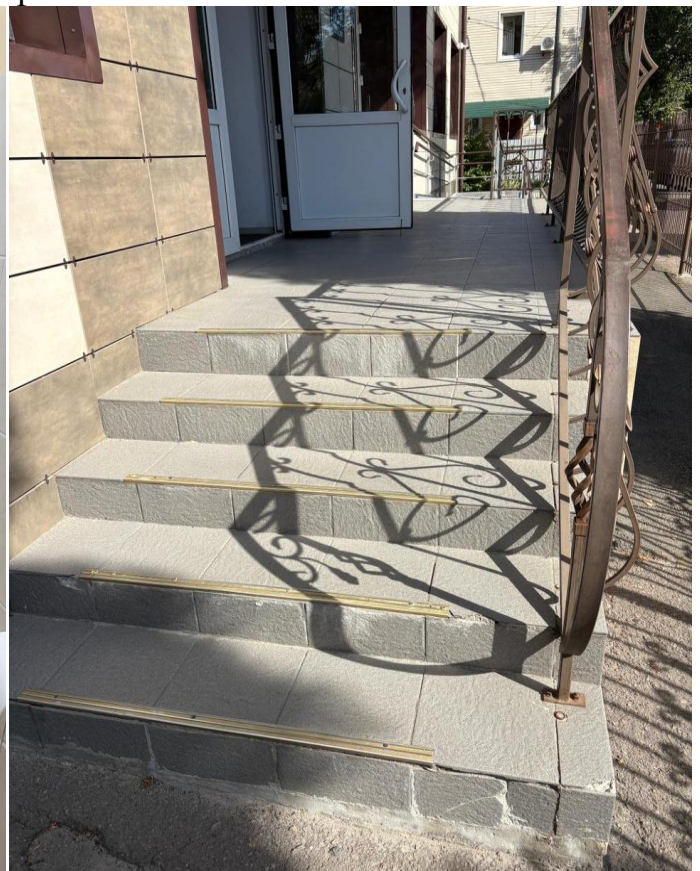

фото 9

Фототаблицю склав:

**Представник Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини у Київській області**

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'T. Samoilenko'.

Тетяна САМОЙЛЕНКО